



การแปลสำนวนญี่ปุ่นเป็นไทย “Yoroshiku Onegaishimasu”, “Otsukaresama desu”

อาภาพร เนลาราย
ผู้เชี่ยวชาญภาษาไทย

เคย สังเกตกันไหมว่าชาวญี่ปุ่นกล่าวคำทักทายกันตลอดเวลา นอกจากการกล่าวทักทายเบื้องต้นอย่าง สวัสดี หรืออ้อลา แล้ว ยังมีสำนวนทักทายอีกหลายรูปแบบ เช่น สำนวนพูดเวลาขอบคุณ หลังจากที่ทำการกิจใดๆ เสร็จสิ้น สำนวนพูดขอรับรองเมื่อต้องการให้ผู้อื่นทำอะไรให้ เหล่านี้ก็จัดเป็นสำนวนทักทายอันหลากหลาย ในทางกลับกันภาษาไทยเรา ไม่มีสำนวนที่จะนำไปเทียบเคียงสำนวนเหล่านั้นในภาษาญี่ปุ่นได้อย่างพอดีพอดี จึงทำให้เกิดช่องว่างในการสื่อสารในบางกรณี เช่น คนญี่ปุ่นก่อนกลับบ้านต้องพูดลาคนในบริษัท แต่คนไทยมักจะกลับกันไปเฉยๆ นี่ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องระหว่างภาษาและวัฒนธรรม

ในภาษาญี่ปุ่นมีสำนวนในการทักทายที่กำหนดชัดเจนในการใช้แต่ละสถานการณ์ ทำให้ผู้เรียนจำเป็นแพทเทิร์นและนำมาประยุกต์ใช้ได้ง่าย เพียงแต่ต้องเข้าใจสถานการณ์นั้นๆ ในบทความนี้จะยกตัวอย่างสองสำนวนที่ใช้บ่อยก่อน คือ Yoroshiku Onegaishimasu 「よろしくお願いします。」 ซึ่งแปลเป็นไทยได้หลากหลายตามแต่สถานการณ์ เช่น ยินดีที่ได้รู้จัก ผูกด้วยนะ รบกวนด้วยนะและอีกสำนวนหนึ่งคือ Otsukaresama desu 「お疲れ様です。」 ซึ่งเป็นสำนวนที่ใช้บ่อยมากในการทำงานของคนญี่ปุ่นในบริษัท ส่วนใหญ่มักใช้พูดทักทายเวลาทำงานเสร็จ หรือทักทายในบริษัท หรือแม้กระทั่งในการเขียนอีเมลติดต่อเรื่องงานก็มักใช้คำนี้ในการเกริ่นทักทายกัน ในภาษาไทยเราไม่ค่อยมีการใช้สำนวนประเภทนี้ ซึ่งทำให้แปลยากหากจะแปลก็ต้องแปลตามสถานการณ์ไป เช่น อาจแปลสั้นๆ ได้ว่า “สวัสดี” หรือ “ขอบคุณ” ก็ได้

สำหรับชาวญี่ปุ่นที่มาเรียนภาษาไทยนั้น มักจะถามถึงสำนวน





เหล่านี้ว่าในภาษาไทยพูดอย่างไร เพราะชาวญี่ปุ่นแทบจะใช้สำนวนเหล่านี้ตลอดเวลา ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากยิ่งที่จะอธิบายให้เสร็จสิ้นด้วยคำศัพท์ หรือสำนวนเพียงคำเดียว ดังนั้น จึงควรอธิบายก่อนว่า ในภาษาไทยเราไม่มีวัฒนธรรมในการกล่าวสำนวนเช่นนั้น ถ้าจะพูดก็ต้องพิจารณาเป็นสถานการณ์ๆ ไป เราจะมาพิจารณากันว่าแต่ละสำนวนแปลเป็นภาษาไทยได้อย่างไรบ้าง

คำว่า Yoroshiku Onegaishimasu นั้น อย่างที่กล่าวมาข้างต้นว่าเป็นสำนวนที่ใช้บ่อยมากในสังคมญี่ปุ่น ไม่ว่าจะเป็นการแนะนำตนเอง การฝากเนื้อฝากตัว การไหว้วานใครให้ทำอะไร ล้วนแล้วแต่ต้องพูดสำนวนนี้ปิดท้ายถึงจะครบสูตรสไตล์ชาวญี่ปุ่น จะพูดเต็มยศว่า Yoroshiku Onegaishimasu หรือสั้นๆ ว่า Onegaishimasu ก็ได้แล้วแต่กรณี อย่างไรก็ตามสำนวนนี้เป็นสำนวนสุภาพและค่อนข้างเป็นทางการ ดังนั้น เวลาแปลจึงควรหาคำระดับเดียวกัน หรือใกล้เคียง เช่น เวลาแนะนำตัวแล้วพูดปิดท้าย ก็อาจแปลได้ว่า “ยินดีที่ได้รู้จัก” หรือถ้าจะไหว้วานใครให้ช่วยเหลือเรา ก็ควรจะแปลว่า “ขอความกรุณาด้วย” ส่วนในกรณีไม่เป็นทางการ หรือใช้กับคนสนิทระดับเดียวกัน หรือต่ำกว่าก็อาจใช้คำว่า Yoroshiku (ne) ซึ่งอาจจะแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “รบกวนด้วย” หรือ “ช่วยหน่อยนะ”

ส่วน Otsukaresama desu มีรากศัพท์มาจาก tsukareru 「疲れる」 ที่แปลว่า “เหนื่อย” มีหลายคนพยายามแปลว่า “ขอบคุณในความเหนื่อยยาก” หรืออื่นๆ ในความหมายทำนองนี้ แต่ฟังดูไม่เป็นภาษาไทย เวลาพบกันที่บริษัทในระหว่างวันชาวญี่ปุ่นจะพูดว่า Otsu-

karesama desu ซึ่งน่าจะแปลเป็นไทยได้ว่า “สวัสดิ์” แต่หากทำเป็นรูปอดีตกาล Otsukaresama deshita แล้วพูดกับบุคคลอื่นตอนทำงาน อย่างไม่อย่างหนึ่งเสร็จ บุคคลนั้นจะเป็นคนระดับเดียวกัน หรือสูงกว่าก็ได้ เป็นการแสดงคำทักทายและแสดงความรู้สึกขอบคุณที่คนๆ นั้นทำงานเสร็จลุล่วง ก็ควรจะแปลง่ายๆ ว่า “ขอบคุณ” นอกจากนี้ยังมีคำว่า Gokurousama 「ご苦労様」 ที่มีรากศัพท์มาจากคำว่า kurou 「苦労」 แปลว่า “ความยากลำบาก” ซึ่งมีความหมายเหมือนกับ Otsukaresama หากแต่ใช้กับคนที่มระดับต่ำกว่าตน เช่น ลูกน้อง เป็นต้น

หากเราเข้าใจถึงความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรมเช่นนี้แล้ว เราก็จะสามารถอธิบายการใช้แต่ละสำนวนแก่ชาวญี่ปุ่นได้อย่างถูกต้องตามสถานการณ์ เข้าใจง่ายและใช้ได้จริง ดีกว่าพยายามแปลตรงตามตัวอักษร ซึ่งบางครั้งเราชาวไทยไม่พูด

ฉบับหน้าเราจะมาดูสำนวนอื่นๆ ที่แปลเป็นภาษาไทยได้ยากลำบากกันต่อ เมื่อคุณผู้อ่านได้อ่านมาถึงตรงนี้ ผู้เขียนก็ขออำลาไปด้วยคำว่า Otsukaresama ! (ขอบคุณที่อ่านมาจนจบ) 

